

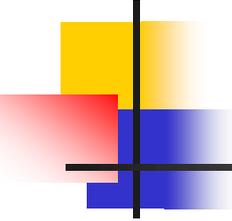
Politika pracovních trhů diskuse

Historie nezaměstnanosti

- Pojem „nezaměstnanost“: jev, který vznikl v českém hospodářství v 2. pol. 18. stol. (ekonomicky nízká úroveň a U)
- Rok 1754: nová věda „*status rei publicae*“: získávání údajů demografických procesů, sčítání obyvatel, číslování domů = nová pracovní místa
- Konec 19. stol: industrializace, textilní a strojírenský průmysl: nízká úroveň U – průmyslová revoluce: sociální programy

Historie nezaměstnanosti

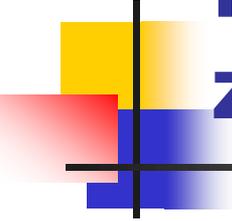
- Rok 1929: světová hospodářská krize, Československo: únor 1933: 920 tis. nezaměstnaných
- Po roce 1945: povinná zaměstnanost, pracovní povinnost, trestný čin příživnictví, existence tzv. „skryté nezaměstnanosti“
- *1969-1989: spoutaná společnost, politické „čistky“, „prověrky“* u vědců, kulturních pracovníků, pedagogů
- Po roce 1989: viditelná diference společnosti, institucionální řešení problému nezaměstnanosti

Nezaměstnanost

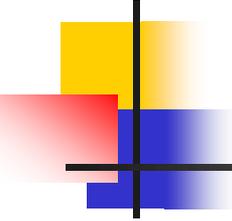
- **Složité jev, nelze hodnotit pouze globálně**
- **K řešení je nutná informační síť potřebných dat**

Nezaměstnaný/ uchazeč o zaměstnání

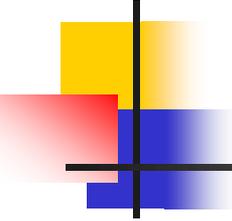
- **aktivně hledají práci a jsou registrováni na úřadu práce**
  - **bez práce během referenčního týdne**
  - **v současné době připraven k nástupu do práce**
- *Definice odpovídá a podmínkám ILO*

Registrovaná míra nezaměstnanosti

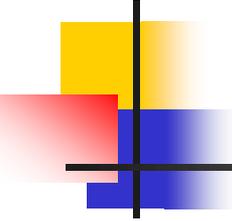
- MPSV
- Nezaměstnaní – registrovaní na ÚP
- Od roku 2004 nová metodika výpočtu míry U (+ neexistence překážky v práci)
- ***Uchazečem o zaměstnání*** je podle zákona pouze fyzická osoba, která není v pracovním nebo obdobném vztahu, ani nevykonává samostatnou výdělečnou činnost ani se nepřipravuje soustavně pro povolání a osobně požádá o zprostředkování vhodného zaměstnání ÚP (par. 25, 435/2004 Sb. zákona o zaměstnanosti)
- ***Dosažitelný uchazeč o zaměstnání***

Pojmy nezaměstnanosti

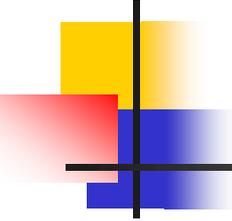
- ***Podzaměstnaný*** – nedobrovolná práce na zkrácený pracovní úvazek (ČSÚ)
- ***Polozaměstnaný*** - nemá zaměstnání, chtěl by pracovat, ale práci nyní zatím nehledá (viz. Mareš)
- ***„ani zaměstnaní, ani nezaměstnaní“*** (viz. Mareš)

Výpočet míry nezaměstnanosti

- **Obecná míra nezaměstnanosti** – vykazována ČSÚ, výsledky VŠPS (vyhovuje k použití mezinárodní komparace)
- **Registrovaná míra nezaměstnanosti** – zveřejněna MPSV, výpočty na základě evidence jednotlivých úřadů práce, nepostihuje tzv. skrytou U (informuje lépe o skutečné situaci na trhu práce)

Výpočet míry nezaměstnanosti

$$UR = ED / LF * 100 (\%)$$

UR- míra nezaměstnanosti

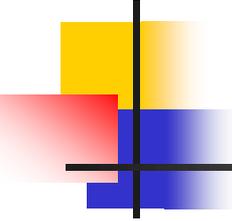
ED – přesná evidence registrovaných – dosažitelných, neumístěných uchazečů o zaměstnání občanů ČR a EU, vedenou ÚP podle bydliště uchazeče ke konci sledovaného měsíce

LF – zahrnuje:

A) počet zaměstnaných v NH s jediným nebo hlavním zaměstnáním dle VŠPS

B) počet pracujících cizinců ze třetích zemí s platným povolením k zaměstnávání, zaměstnaných uchazečů EU registrovaných ÚP a cizinců s platným živnostenským oprávněním

C) přesná evidence registrovaných – dosažitelných, neumístěných o zaměstnání občanů ČR a EU, vedená ÚP podle bydliště uchazeče

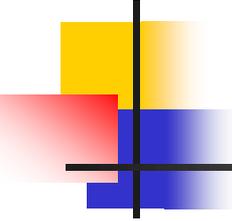

Nezaměstnaní - VŠPS

Mezi nezaměstnané zahrnujeme osoby ve věku 15 let a více, obvykle bydlící na sledovaném území, které ve sledované období souběžně splňovaly tři podmínky:

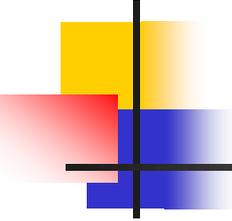
- Byly bez práce během referenčního týdne, tzn. buď neměly práci nebo nebyly v práci (více než jednu hodinu) za mzdu,
- V současné době byly připraveny k nástupu do práce, tj. během referenčního období byly k dispozici okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů pro výkon placeného zaměstnání nebo zaměstnání ve vlastním podniku
- Aktivně hledaly práci

Použití obecné/registrované míry nezaměstnanosti

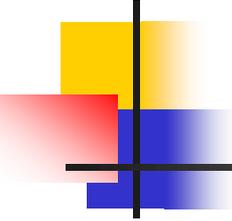
- Která z metodik je přesnější/lepší?
- Jakou a kdy použít?
- Pozor na sledování vývoje nezaměstnanosti a porovnávání k určitému datu...!

Specifika fungování trhu práce

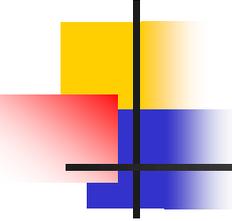
- Předmětem směny na trhu je práce Přizpůsobivost nabídky a poptávky podle ceny práce
- Trh práce je segmentován
- Vliv kolektivního vyjednávání na mzdy
- Trh práce ovlivněn ze strany státu

Trh práce

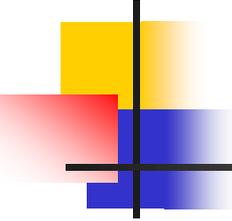
- inklinuje k nerovnováze a k nezaměstnanosti
- Je rigidní, regulovaný
- Není typicky konkurenčním trhem, administrativně regulovaný

Makroekonomická opatření na trhu práce

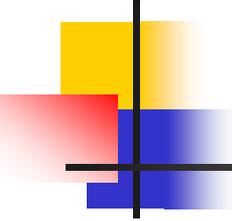
- Monetární, fiskální a příjmová politika
- Nástroje přímého ovlivňování nabídky a poptávky = politika zaměstnanosti

Typy nezaměstnanosti

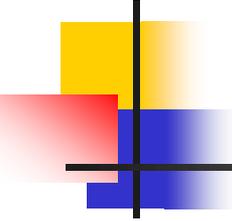
- Frikční
  - Strukturální
  - Cyklická
  - Dobrovolná
  - Nedobrovolná
  - Dlouhodobá
  - „Work reduction“
  - „Job reduction“
- „určitá nezaměstnanost“

Důsledky nezaměstnanosti

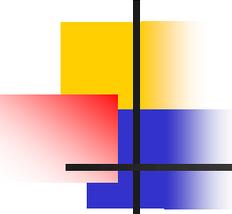
- ***Ekonomické důsledky***
- ***Sociální důsledky***

Politika zaměstnanosti

- **Soubor opatření, kterými jsou spoluutvářeny podmínky pro dynamickou rovnováhu na trhu práce a pro efektivní využití PS**
  - **Aktivní politika zaměstnanosti**
  - **Pasivní politika zaměstnanosti**

Státní politika zaměstnanosti

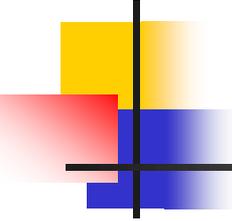

- **Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti** (účinnost od 1.10.2004)

Vytváří: stát, zaměstnavatelé, odbory

Provádí: stát, ÚSC, profesní organizace, sdružení osob se ZTP, organizace zaměstnavatelů

Vykonává: MPSV, úřady práce

Použitá literatura

- Brožová, D. Společenské souvislosti trhu práce. Sociologické nakladatelství, Praha, 2003. ISBN 80-86429-16-4, kapitola 1.4
- Mareš, P.: Nezaměstnanost jako sociální problém, SLON, Praha, 1994. ISBN 80-901424-9-4.
- MPSV, Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2011, MPSV, 2012

Úkol:

- prostudovat další pojmy (míra zaměstnanosti, míra ekonomické aktivity, KZAM, apod.), která jsou dostupná na www.czso.cz.
- Seznámit se se základními ekonomickými přístupy k pojetí a interpretaci nezaměstnanosti (např. kap. 3 Nezaměstnanost ve vývoji ekonomického myšlení, Brožová)